

לב

אפיה של הגאלה הבאה לפנינו, שראשית צעדיה הננו חשים ומרגישים, הוא בתוכיותה של כנסת-ישראל. מתפתחת היא האמה, בכל כחותיה, מגדלת היא את רוחה, את טבעה ואת עצמיותה, אינה מקרת עדין את עמק הישות העליונה שהיא כל יסוד תקומתה. עינה לארץ, ולשמים עדנה לא תביט. היא אינה שבה עדין אל אישה הראשון¹³¹. בפעל, היא מעבדת את

אורות <מהדורה חדשה> / קוק, אברהם יצחק בן שלמה זלמן הכהן / עמוד 158
הודפס מאוצר החכמה

אורות התחיה

הייה בכחותיה הנמצאים בשרשי נשמתה. אמנם בלא קריאת שם, בלא מגמה מבררת הכל הוא אור ד' וכבודו, אבל לא היא ולא העולם מכיר זה בכליטה, שם שמים לא שגור בפיה, אמץ וגבורה רודפת היא, אבל באמת הכל קודש ואלהי הוא. רק בהגמור התכן, בהעלות האמה למרום מצבת, אז יוחל אור אלהי נקרא בשם המפרש להגלות, יגלה ויראה, שכל מה שהאיר וכל מה שיאיר, כל שתי וכל שיחיה בה, הכל אור אלהי עולם אלהי ישראל הוא, "ונה שמו אשר יקראו ד' צדקנו"¹³², "ושם העיר מיום ד' שמה"¹³³. מצב גאלה זה הוא יסוד החזון של הרזים, שנסת-ישראל לא תשוב למקומה לעתיד כי אם קודשא-בריה-הוא וכל תיליו יבואו אליה, ויקימו אותה מן עפרא ביקר סגי¹³⁴, אשרי עין ראתה כל אלה, ולמשמע און ותקוה תשמח נפשנו. והמשך הזמן, העובר בין ההופעות המהירות המרפזות בכנסת-ישראל, עד שיופיע אור תפארת ישראל, לדעת כי שם ד' נקרא עליה, הוא זמן חבלי משית, שרק אמיץ אונים קרב יוסף היה אמר עליו – בנגוד לכל האומרים, ייתי ולא אחמיניה – ייתי ואזכה דאיתיב בטלא דכופתא דתקריה¹³⁵.

אורות <מהדורה חדשה> / קוק, אברהם יצחק בן שלמה זלמן הכהן / עמוד 159
הודפס מאוצר החכמה

דגל ירושלים, ב. מאמרי הראיה

אחינו היקרים כל בית ישראל הגוי כולו!
דגל ירושלים הורס באותה השעה, אשר המטרה המדינית של ציון הגיעה כמעט למדרגה החשובה שהיא עומדת בה עכשו. באותו הפרק של מתן הדיקלרציה עליידי הממשלה הבריטית.

ראינו אז עין בעין. שהתכונה החלוצית של בנין האומה ותחיתה בארצה כוכשת לה את דרכה בחיים. התעמולה רבה וגדולה. והאידיאלים החילוניים מקסימים, וטבעו של עולם צריך להם, וכל לב רגש מוכרח להודות, שכח כביר ורב טוב צפון גם בהתחיה החילונית שלנו, הדוגלת בשם ציון. שמטרתה היא המדינה היהודית בארץ האבות. אבל מעבר מזה נוכחנו לראות, שכמה שיצליח החול במצעדיו איננו עלול כלל לבוא לתעודתו, אם לא יופיע אור הקודש בתכונה רוממה, ויאיר את מחשכיו. ואור הקודש הוא בא מתוך הכרת הקודש שלנו, מתוך התביעה האלהית הפנימית אשר בנשמת ישראל מתוך אור ישראל וקדושו, שהוא אור העולם ומלואו.

מאמרי הראיה / קוק, אברהם יצחק בן שלמה זלמן הכהן / עמוד 348
הודפס מאוצר החכמה

והמגמה האחרונה של הקודש אינה רק המדינה כיאם כסא ד' אשר בירושלים, כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו. ובעת אשר על נהרות בבל ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון. כאשר לבנו נשבר ונפשנו נדכאה על חורבנו המדיני. מיד נשבענו לא רק לשם ציון כיאם אל ירושלים שמנו פנינו. "אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני, תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי, אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי". והקול המלוה אותנו בנועם תקותו פעמים בשנה. כליל התקדש חג הפסח ובחתימת נעילת יום הקדוש. הוא קול נשמת האומה המכיעה את עומק חפצה: "לשנה הבאה בירושלים".

והנה אף-על-פי שכל אוצר החיל והחוסן של החיים של התחיה ושל הגאולה בגנזי הקודש הוא שמור. מוכרז הוא הטרבר שיצא החול למעשהו, בהתעוררות-חיים אדירה. וגלים יכה בכל עוז בכל השדרות של העולם המפורסם.

ובתכונה זו באה הציוניות, הדוגלת כשם ציון. העורגת אל מדינת היהודים, זאת התנועה שכאה מהכרה חילונית עמוקה וגאונית, ההולכת ישר את מסילתה, ומשמיא הוא דאסכימו על-ידיה. לכונן לה מכונות, לעלות כמעלותיה, בישראל ובאדם, ע"י תשואות ההרס ושאון המלחמה העולמית הנוראה. שאנו חיים עדיין בתסיסתה שלא פסקה. והנה מביעה היא התחיה החילונית שלנו את חפצה בשפה ברורה. מחשבותיה הולכות ומתבררות מיום אל יום. ומעשיה הולכים ומתגשמים בחיים וכמציאות.

אבל בכל המהלך של הגידול המוצלח הזה, העם כולו יודע שחסר לנו איזה דבר יסודי. תנועת התחיה שלנו חסרה היא אותו התיאור הנדרש לה, אותו החום המוכרז לפיתוחה

מאמרי הראיה / קוק, אברהם יצחק בן שלמה זלמן הכהן / עמוד 348
הודפס מאוצר החכמה

ועילויה. והאור והחום הזה לא כגבולות החול נוכל למצוא אותו — ממקור הקודש מוצאו. ואת מקור הקודש של התחיה חייבים אנו לחשוף לעת הזאת הרבה יותר מבכל הזמנים, ואת הדגל של יסוד הקודש שבתחיה, אומרת היא התנועה הירושלמית להרים. זאת היא מטרתה של הסדרות ירושלים. ההולכת ומתפתחת מתוך ההכרה של חיי הנשמה אשר לעמנו.

הגיע הזמן לכרר את המושגים. החול והקודש שכחינו הלאומיים אינם יסודות הסותרים זה את זה כיאם להיפך יסודות הבונים זה את זה. המגינים זה על זה, המשכללים זה את זה.

חסרי שפה בהירה אנחנו עדיין וחדלי אונים אנו לבטא את כל העוז של צד הקודש שבתחיה הלאומית. אבל בטוחים אנחנו. שבהירות הרעיון ובהירות המבטא בא יכאו יחד עם ההתפתחות של התנועה. עתה לתנועת קודש אנו צריכים להעלות את תחיתנו הלאומית מתחתיות החול שלה. לרומם את ערכה בעולמנו הפנימי ובעולם הגדול של האנושיות כולה.

גאוני חול טפלו ומטפלים בתחיתנו החילונית, ומוכרחת היא האומה להקים מקרבה גאוני קודש. שייטפלו בתחית הקודש שלנו, וזאת היא המגמה היסודית של התנועה הירושלמית.

"ירושלים" היא איריאה. ולא חכרה ואגודה במוכן המצוי והרגיל. אנחנו אומרים, שלא יתכונן החול בלא יסוד הקודש. כשם שלא יעמד הקודש בחיים בלא יסוד החול. אנחנו דורשים מכל אחינו שיש להם איזה יחש לחוש הקודש, והם כאמת כל בניה של אומתנו הקדושה, שידעו את חובתם. שיכירו ויודיעו לרכים. שכל זמן שהננו מניחים את תנועת התחיה שלנו להסמך רק על יסודה החילוני לבדו הרינו מסכנים את כל מעמדה, הננו סוגרים את הדלת בעד התפתחותה, והננו ממעטים את כבודה.

הרימו את דגל ירושלים. חדשו את התנועה הירושלמית. הטיפו בעד הרעיון הירושלמי, זכרו את דבר ד' אשר יצא מירושלים שהוא יחיה את התורה אשר תצא מציון. מה לעשות, אין זו שאלה. העבודה היא מרובה ועצומה. אנו צריכים להעמיד את הצביון של חיי הקודש שלנו בצורה של תחיתנו הלאומית. כל המפעלים, שיש להם יחש פחות או יותר לתוכן הקודש שבתחינו, צריכים הם להתנער לתחיה, לכא לידי שכלול לאומי. לידי תכסים כולל ואיתן. והעיקר הוא הבעת הרעיון הירושלמי. הבעת הקודש של התחיה הלאומית והכרת ערכו כחינו הכלליים. הספרות והשירה מוכרחות להתרומם אל גקודת הגובה שבקודש, וכל האומה בכללה צריכה לראות בעיניה את שיבת שבותה גם מתוך אספקלריא של קודש.

הציונות היא באת-הכח של צד החול שבתחינו הלאומיים, ועל-כן הננו חייבים לחזקה ולאמצה. אבל מיד הננו חייבים ליצור באת-הכח של הקודש של החיים הלאומיים שלנו. בין כלפי פנים בין כלפי חוץ; וזה אי-אפשר כיאם על ידי יצירתה של התנועה הירושלמית. תנועת הקודש של התחיה.

מאמרי הראיה / קוק, אברהם יצחק בן שלמה זלמן הכהן / עמוד 349
הודפס מאוצר החכמה